

Weź udział w spisie powszechnym! Możesz to zrobić przez internet lub telefonicznie

W całej Polsce trwa Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2021. Obecnie rachmistrzowie nie odwiedzają nas jednak w domach ani też do nikogo nie dzwonią. Możemy spisywać się samodzielnie przez internet bądź telefonicznie, kontaktując się z infolinią spisową. W czasie epidemii to najbezpieczniejsze, a jednocześnie najwygodniejsze metody.

Tegoroczny spis powszechny rozpoczął się 1 kwietnia i potrwa aż pół roku – do końca września. – Wszystko po to, by umożliwić udział w nim wszystkim mieszkańcom naszego kraju. Dzięki rozłożeniu spisu na sześć miesięcy mamy szansę na zastosowanie wszystkich metod zbierania danych, czyli przez internet, telefonicznie oraz w punktach spisowych – mówi Agnieszka Szlubowska, dyrektor Urzędu Statystycznego w Krakowie i zastępca wojewódzkiego komisarza spisowego.

Już po pierwszych dniach widać, że spis cieszy się ogromnym zainteresowaniem. Od 1 kwietnia w całej Polsce samodzielnie spisało się ok. 3 mln osób, czyli 7 proc. W województwie małopolskim udział w spisie wzięło już blisko 9 proc. mieszkańców i jest to jeden z najlepszych rezultatów, po województwach śląskim, mazowieckim i wielkopolskim. – Największe zainteresowanie samospisem obserwujemy w gminach Michałowice, Zielonki, Kocmyrzów Lubrzyca, Wielka Wieś i Kraków – wymienia dyrektor Szlubowska.

Najważniejsze badanie statystyczne dekady
Spis powszechny to najstarsze, największe i jedno

z najważniejszych badań statystycznych realizowanych co 10 lat we wszystkich krajach Unii Europejskiej. Dostarcza najbardziej aktualnych i szczegółowych informacji o liczbie ludności, jej terytorialnym rozmieszczeniu, strukturze demograficzno-społecznej i zawodowej, a także o społeczno-ekonomicznej charakterystyce gospodarstw domowych i rodzin oraz o ich zasobach i warunkach mieszkaniowych.

– Wyniki tego badania są podstawą systemu zarządzania demokratycznym krajem. Nie ma ministerstwa, instytucji centralnej czy urzędu gminy, które nie korzystałyby z danych pochodzących ze spisu powszechnego – podkreśla Agnieszka Szlubowska.

Przykładowo Ministerstwo Finansów na podstawie informacji ze spisu szacuje wielkość wpływów podatkowych oraz oblicza kwoty dotacji dla poszczególnych gmin według liczby mieszkańców. Ministerstwo Zdrowia dzięki danym ze spisu może planować środki na ochronę zdrowia w poszczególnych regionach Polski w oparciu o informacje o strukturze wiekowej i terytorialnej ludności. Ministerstwo Edukacji Narodowej kształtuje politykę w zakresie oświaty, bazując na strukturze demograficz-

nej ludności, liczbie i wieku dzieci.

Dane zawarte w roczniku statystycznym są również potrzebne każdemu przedsiębiorcy czy zarządcy kreującemu strategię rozwoju firmy. Na ich podstawie przedsiębiorcy sporządzają swoje biznesplany. Ponadto ci, którzy ubiegają się o dotacje z funduszy europejskich w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych, wykorzystują informacje statystyczne konieczne do złożenia wniosków i sporządzenia studiów wykonalności projektów.

Rachmistrz na razie nas nie odwiedzi

Najważniejsze badanie statystyczne dekady obejmuje ludność i mieszkania. Jest obowiązkowe, co oznacza, że muszą wziąć w nim udział wszyscy ludzie (dorośli i dzieci), którzy mieszkają na stałe lub czasowo w Polsce. Dotyczy to również cudzoziemców.

Warto zwrócić uwagę, że tegoroczny spis jest wyjątkowy, bowiem z powodu epidemii ma formułę hybrydową – można wziąć w nim udział na kilka sposobów. Obecnie podstawową i preferowaną metodą jest tzw. samospis internetowy. Wystarczy wejść na stronę Głównego Urzędu Statystycznego: spis.gov.pl, zalo-

gować się do interaktywnej aplikacji i odpowiedzieć na pytania. Osoby starsze mogą poprosić o pomoc w wypełnieniu elektronicznego formularza kogoś z rodziny lub inną zaufaną osobę. Drugi sposób to kontakt z infolinią spisową: dzwoniemy pod numer tel. 22 279 99 99 i konsultant przeprowadza nas przez całą procedurę krok po kroku.

Uwaga! Organizatorzy spisu podkreślają, że obecnie rachmistrzowie spisowi nie chodzą po domach ani też do nikogo nie dzwonią, no chyba że ktoś wcześniej sam zadzwoni na infolinię, a następnie konsultant do niego oddzwoni z numeru infolinii. – Aż do 4 maja my sami nie inicjujemy kontaktu z obywatelami i do nikogo nie dzwoniemy – informuje Agnieszka Szlubowska. Jeśli więc ktoś teraz odbierze telefon od osoby podającej się za rachmistrza, to powinna mu się zapalić czerwona lampka. To może być próba oszustwa!

Nie należy się również w najbliższym czasie obawiać odwiedzin rachmistrza spisowego. Dyrektor Szlubowska informuje, że aż do końca czerwca w ogóle nie będą oni przychodzić do domów (nie dajmy się więc oszukać komuś, kto zapuka do naszych drzwi, podając się za rachmistrza). Wszystko zależy od tego, jak będzie postępować program szczyptę, kiedy minie trzecia fala koronawirusa i spadnie liczba zachorowań na COVID-19 oraz kiedy zostaną zniesione obostrzenia. W zależności od sytuacji epidemicznej Centralne Biuro Spisowe ma podejmować decyzje, czy w ogóle będzie możliwe

przewodzenie wywiadów bezpośrednich przez rachmistrzów.

Warto wspomnieć o jeszcze jednej metodzie spisu. Dla osób, które chciałyby dokonać samospisu, ale nie mają komputera lub dostępu do internetu, przygotowano specjalne stanowiska komputerowe (oczywiście bezpłatne) w urzędach gmin i urzędach statystycznych. Przedstawiciele GUS obecnie nie zalecają jednak korzystania z tej metody spisu. – Trwa trzecia fala epidemii, mamy lockdown, więc lepiej nie przychodzić teraz do urzędu. Bezpieczniej będzie poczekać, aż sytuacja epidemiczna się poprawi, albo spisać się telefonicznie poprzez infolinię – radzi dyrektor Szlubowska. I przypomina, że spis powszechny trwa aż do końca września, więc nie ma pośpiechu, każdy zdąży.

Na jakie pytania odpowiadamy podczas spisu?

Jakich pytań możemy się spodziewać podczas Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021? Między innymi tych o wiek, płeć, stan cywilny, niepełnosprawność, wykształcenie, zawód, narodowość, przynależność do Kościoła lub związku wyznaniowego, metraż naszego mieszkania, sposób jego ogrzewania itp. Dodajmy, że w przypadku pytań wrażliwych – np. o wyznanie, niepełnosprawność czy status związku – mamy prawo odmówić odpowiedzi.

GUS nie pyta nas natomiast o wysokość zarobków, sytuację majątkową, sympatie polityczne,

preferencje konsumenckie, zasobność gospodarstwa domowego ani o wyposażenie mieszkania w sprzęty AGD itp. To istotne, by wiedzieć, jakich pytań w spisie nie ma, ponieważ nie można wykluczyć sytuacji, że skontaktuje się z nami oszust podszywający się pod rachmistrza i chcący wydobyć od nas wrażliwe dane (np. po to, żeby nas potem okraść).

Od 4 maja, kiedy zaczną dzwonić rachmistrzowie, można będzie sprawdzić ich tożsamość, by mieć pewność, że nie mamy do czynienia z oszustem. – W przypadku jakichkolwiek wątpliwości warto upewnić się, czy nasz rozmówca jest faktycznie tym, za kogo się podaje, dzwoniąc na infolinię 22 279 99 99 lub w aplikacji internetowej na stronie rachmistrz.stat.gov.pl – podaje Agnieszka Szlubowska.

Kolejną istotną kwestią jest bezpieczeństwo naszych danych, które przekazujemy podczas spisu. Dyrektor Urzędu Statystycznego w Krakowie zapewnia, że nie ma powodów do obaw, dane te są bowiem objęte tajemnicą statystyczną. – Podlegają one szczególnej ochronie, na zasadach określonych w ustawie o statystyce publicznej oraz w ustawie o ochronie danych osobowych – wyjaśnia Agnieszka Szlubowska.

Więcej informacji na temat Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2021 można uzyskać, dzwoniąc na infolinię 22 279 99 99 (w dni robocze w godz. 8–18) lub wchodząc na stronę internetową spis.gov.pl.

Paulina Szymczewska